

Monikanavaiset oppimisen tilat

TEKSTI Timo Jokela | KUVITUS Olli-Pekka Saloniemi

Taiteiden tiedekunnassa on käynnistetty arktisen muotoilun ja taiteen osaamiskeskuksen selvityshanke, jonka tavoitteena on luoda perusta tiedekunnan ajanmukaiselle tutkimus- ja oppimisympäristölle. Yleensä oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta. Yliopistossa oppimisympäristöt ovat myös tutkimusympäristöjä. Tilat ja laitteet eivät ole vain tiedon saatavuutta ja välittämistä varten vaan ensisijaisesti tiedon tuottamista varten. Opiskelija ei

ole tiedon vastaanottoja, vaan koulutuksen tehtävä on saattaa opiskelijat oppimaan tiedon tuottamista.

Oppimisympäristö käsittää myös oppimisessa ja opetuksessa käytetyt pedagogiset menetelmät. Tiedon tuottamista korostava oppimiskäsitys on luonut useita erilaisia opetuksen malleja, kuten ongelmalähtöisen oppimisen, projektioppimisen ja tutkivan oppimisen. Nykyisen oppimiskäsityksen mukaiset oppimisen tilat eroavat teollisuusyhteiskunnan luokkahuoneista ja kirjastoista. Oppimisympäristöjen on oltava avoimia, joustavia, moduloitavia ja mahdollistettava eri-

laiset vuorovaikutteiset tilanteet. Niiden on tarjottava mahdollisimman autenttisia tilanteita, joissa elämän ja työelämän monimuotoiset haasteet voivat ilmetä aidosti ja joissa teknologiset ja virtuaaliset ratkaisut tukevat oppimista.

Kaikki aistit käyttöön

Jotta oppimisympäristöjä voidaan käyttää tarkoituksenmukaisesti, on myös opetussuunnitelman oltava oppimiskäsityksen mukainen. Parhaatkaan tilat eivät toimi, jos opetussuunnitelma ja opetuksen käytänteet eivät mahdollista niiden käyttöä. Tulee olla väljyyttä vaihdella menetelmiä ajan, paikan ja sosiaalisten tarpeiden mukaan. Silloin opetussuunnitelman perustana ei ole opettavat sisällöt vaan oppiminen, aidot ja autenttiset oppimistehtävät, yhteistoiminnallinen tiimityöskentely, yhteisöllisyys sekä sosiaalisten verkostojen luominen ja ylläpito.

Oppimisympäristön rakentamisessa on kysymys myös tiedonkäsityksestä. Yliopistoissa se on ollut valittavan yksikanavainen ja tieto on lähes samaistettu kirjoitettuun sanaan. Oppimistutkimukset ovat

kuitenkin yksimielisiä siinä, että usean aistin käyttö synnyttää nopeasti pysyvää oppimista ja mahdollistaa taitojen omaksumisen. Muistamme 5 % lukemastamme mutta 95 % siitä, mitä teemme aistejamme ja kehoamme käyttäen. Tämän hyödyntäminen tukee myös eri tavoin visuaalisesti, auditiivisesti ja kineesteettisesti orientoituneita oppijoita. Teknologisten, virtuaalisten ja autenttisten tasojen monikanavainen liittämisen antaa hyvät mahdollisuudet kehittää tulevaisuuden oppimisen ja tutkimisen tiloja.

Uudenlaisten oppimisympäristöjen käyttöön ja täysipainoiseen hyödyntämiseen tarvitaan kokonaisvaltaista suunnittelua. Opetussuunnitelmien, tilojen, laitteiden, pedagogisten menetelmien ja henkilökunnan osaamisen tulee olla synkronissa keskenään. Sekä opettajat että opiskelijat saattavat juuttua totuttuihin käytänteisiin ja työskentelymenetelmiin, vaikka ympäristö tarjoaisi uusia mahdollisuuksia. Tarvitsemme muutokseen tukea ja akateemista keskustelua. ●

Kirjoittaja on taiteiden tiedekunnan dekaani ja kuvataidekasvatuksen professori.

